

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štey. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek,

dne 12. junija 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 69.

Občni zbor Zveze trgovskih gremijev v Novem mestu.

V metropoli lepe Dolenjske, v Novem mestu, se je vršil dne 10. t. m. VIII. občni zbor Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo. Zbora se je udeležilo nad 80 delegatov, prisostvovalo pa mu je še mnogo trgovcev iz domačega in drugih krajev. Velika večina delegatov je prišla že v soboto popoldne v Novo mesto, da se udeleži

predkonference delegatov,

kateri namen je bil, da razpravlja o predlogih, ki so jih predložili za zbor posameznih gremijev. Predkonferenci je prisostvovalo 60 delegatov, ki so zastopali 22 včlanjenih gremijev. Predsedoval je zvezni načelnik gosp. Vilko Weigl, ki je takoj po pozdravu delegatov in ugotovitvi sklepčnosti konference otvoril razpravo. Gremiji so stali skupno 39 predlogov, kar pač najboljše priča, koliko je še perečih vprašanj, od katerih zadovoljive rešitve zavisi napredek in procvit našega trgovstva. Med predlogi je mnogo takih, ki se ponavljajo že več let, a kljub ponovnim resolucijam na naših občnih zbora še niso bili ugodno rešeni. O posameznih predlogih bomo poročali v prihodnji številki »Trgovskega lista«. Po dolgotrajni in izčrpni razpravi so navzoči delegati osvojili predlog podnačelnika g. J. J. Kavčiča, da se stavijo samo nekateri predlogi v obliki resolucij v odobritev občnemu zboru, drugi pa se prepuste zveznemu načelnstvu, da jih temeljito obravnava na svojih plenarnih sejah ter nato sporoči na merojajna mesta.

Po končani razpravi je poročal g. Kavčič o vprašanju ureditve odnošajev zveznega glasila »Trgovski list« napram tiskarni »Merkur«. Po daljši debati so navzoči delegati soglasno pooblastili zvezno načelnstvo, da nadaljuje pogajanja in sklene pogodbo, ki bo najboljše odgovarjala zveznim interesom. Na to je zvezni predsednik zaključil predkonferenco.

Občni zbor.

Po 10. uri otvori zvezni načelnik občni zbor ter koj po formalni otvoritvi predlaga, da se pošlje udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, kar je občni zbor z navdušenjem sprejel. Nato prisrčno pozdravi okrajnega glavarja g. Kakla, mestnega župana g. dr. Režeka, načelnika gremija trgovcev v Novem mestu, g. Kastelica, zastopnika zbornice TOI g. dr. Plessa, tajnika Zveze industrijcev g. inž. Šukljeta, podpredsednika trgovskega društva »Merkur« g. Josipa J. Kavčiča in vse delegate, ki so se v tako lepem številu odzvali vabilu na občni zbor. Po pozdravnih besedah g. predsednika je pozdravil občni zbor meslini župan dr. Režek, ki je v lepih izvajanjih očrtal važno funkcijo trgovstva v vsakem narodnem gospodarstvu ter dal duška čulu radosti, da se vrši to važno gospodarsko zborovanje v Novem mestu. V imenu zbornice TOI je z lepimi besedami pozdravil tajnik g. dr. Pless, a v imenu Zveze industrijcev tajnik g. inž. Šuklje.

K prvi točki dnevnega reda je podal g. predsednik Weigl sledeče poročilo: V letošnjem letu obhajamo 10-letnico obstoja naše države, katere ustvaritvi je tisoče in tisoče idealnih borcev posvetilo svoje najboljšo telesne in duševne sile. Podano je bilo mogočno in bogato ogrodje, v njem pa je bilo treba šele s sporazumnim in smotrenim delom ustvariti zares prijeten dom.

Kajli razne kulturne, politične, ekonomske in socialne prilike, v katerih so živeli do prevrata sedaj združeni narodi, so zavirale uspešen razvoj našega narodnega gospodarstva in socialno političnih reform. Najusodepolnejše pa je, da se naša finančna in gospodarska politika že takoj od početka sem ni vodila po sistematičnem načrtu in se niso v zadostni meri uvaževala upravičena in utemeljena mišljenja naših gospodarskih organizacij. Zato so slednje ob vsaki priliki zahtevale udeležitev člana 44 vidovdanske ustave, ki predvideva ustanovitev posebnega pridobitnega sveta — gospodarskega parlamenta za gospodarsko in socialno zakonodajo. Kljub temu, da obstojajo slične institucije že v vseh kulturnih državah, se pri nas še do danes ni uresničila in zato je manjkalo vsako programatično gospodarsko delo, manjkalo najvažnejši predpogoji vsakega gospodarskega napredka, to je kontinuiteta — stalnosti v izvajanju jasno začrtanega ekonomskega programa. Koncem minulega leta je sicer izšla uredba ministrstva trgovine in industrije, ki ustanavlja v njegovem okviru začasen gospodarski svet, sestojec iz 35 članov, a žal ostala je zopet samo na papirju. V tem svetu bi bila zastopana slovenska trgovina, industrija in obrt samo po enem članu, proti čemu je Zveza ostro protestirala, zahtevajoč, da dobe slovenski gospodarski krogi v njem najmanj dva zastopnika.

Tako moramo ob tej 10-letnici žal konstatirati, da naša gospodarska bilanca pač nikakor ni zadovoljliva in da bo treba vse državne in narodne sile posvetiti temeljitemu zbolšanju težkega gospodarskega stanja. Naše trgovstvo preživlja krizo, proces lečenja, ki je zvezan z občutnimi žrtvami. Velika gospodarska depresija je zredčila vrste naših najboljših trgovcev in povzročila ogromne gospodarske škode. Pri tem nas še vedno tarejo neznosna davčna bremena, povečana z novimi oblastnimi dokladi, in draga režija. Dobili smo sicer nov davčni zakon za celo državo, ki slopi v veljavo s 1. januarjem prihodnjega leta, a še vsebuje mnogo hrota, katerih omiljenju bomo morali v bodočnosti posvetiti polno pažnjo. Brezuspješna pa so ostala naša prizadevanja za odpravo nadvse krivičnega in občutnega davka na poslovni promet, ki se namerava celo zastaviti kot garancija novega posojila za stabilizacijo in javna dela. Vendar ne smemo nikdar prenehati z naglašanjem naše nujne potrebe in zahteve, da se odpravi to kruto davčno breme.

V veliki meri ovirajo nadalje razmah in napredek našega trgovstva številni izrodki konzumnih in nabavljajnih zadrug, krošnjarstva, šušmarstva, nelojalne konkurence itd. ter nam narekujejo, da stojimo v tem oziru pazno na braniku naših trgovskih interesov. Poudariti pa moramo, da je uspešno čuvanje naših stanovskih interesov mogoče le s tesnim sodelovanjem in podporo s strani države, kajti samo zasebna inicijativa ne more prodrati, ako ne najde umevanja pri merodajnih državnih činiteljih. Ti pa se morajo zavedati, da morajo imeti prvenstvo v državni politiki važni in pereči gospodarski problemi in to posebno v časih, ki zahtevajo preokrenitev naše gospodarske politike. Nujna je izdatna zaščita in pospeševanje domače produkcije, posebno poljedelstva in živinoreje, da se

zopet pojači kupna moč našega največjega konzumenta — kmetu. V izvozu smo odrezani od mnogih dosedanjih tržišč in naše stremiljenje mora iti za tem, da najdemo nova z jako kupno močjo. V minulem letu smo sklenili trgovinske pogodbe z Anglijo, Belgijo, Grčijo in Nemčijo, sledili pa jim morajo še pogodbe z našimi najbližjimi sosedami, z Bolgarijo in Rumunijo, dalje s Turčijo, Češkoslovaško in Španijo ter obnovitev pogodbe z Avstrijo, ki je posebno za naše slovensko gospodarstvo velikega pomena.

V zakodanem oziru bodo morala ali naša prizadevanja za tem, da dosežemo udeležitev modernega obrtnega reda, dalje zakona o prisilni poravnavi izven konkurza ter konkurznega in trgovinskega zakona. Nadalje je treba pospešiti izdajo novega trošarinskega zakona in revizijo latskega zakona ter posvetiti pažnjo realizaciji zakona o nečedni tekmi, ki postaja čedalje nujnejši z ozirom na številne izrodke naše reklame.

Nanizal sem nekatera najvažnejša vprašanja, pri katerih je slovensko trgovstvo poklicano, da brani svoje interese in odda utemeljena mišljenja. Naglasili pa je treba, da bo možno uspešno vršiti to delo le z intenzivnim sodelovanjem vseh gremijev. Izražam h koncu fido in prepričanje, da bo stalo naše trgovstvo vedno v prvih vrstah borbe za napredek svoje stanovske misli in zavednosti ter s svojim delom in gmojnimi prispevki pripomoglo, da bo mogla vrhovna interesna predstavica trgovstva v Sloveniji uspešno stremeti za uresničenjem svojega cilja: laka stanovska organizacija trgovstva v Sloveniji, njegov gospodarski in kulturni napredek.

Po govoru g. predsednika je podal zvezni tajnik g. Podgoršek poročilo o delovanju zveze v letu 1927/28, ki vsebuje podatke o stanju našega trgovstva ter o vseh perečih vprašanjih, katerim je posvečala Zveza temeljito pažnjo v cilju, da po najboljši možnosti lajša bremena in nepravilike, ki tarejo naše trgovstvo.

Poročilo o računskem zaključku za leto 1926 je podal zvezni blaginik g. Jurij Verovšek. Na predlog pregledovalca računov g. Kostevca je občni zbor blaginiku soglasno podelil absolutorij. G. predsednik Weigl pa je predlagal, da se izreče blaginiku g. Verovšku za njegov trud in požrtvovalnost še posebna zahvala občnega zbora, kar je vzel zbor z odobravanjem na znanje.

Sledilo je nato poročilo o proračunu Zveze za leto 1928, ki ga je podal podpredsednik g. Josip Kavčič. Proračun izkazuje v celoti 151.000 dinarjev izdatkov, ki bi se naj krili z zvezno doklado po pavšaliranem znesku za vsak gremij posebej, deloma pa iz dobroimelja zvezne blagajne in s terjatvami na ostali članarini. G. Kavčič naglašal, da so se finančne prilike v Zvezi sicer znatno zboljšale, apelira pa na posamezne gremije, da redno plačujejo svoje doklade, kajti le pri zadostnih gmojnih sredstvih more Zveza uspešno vršiti svoje naloge. Predlaga, da sprejme občni zbor proračun, ki ga je že odobrilo zvezno načelnstvo na svoji plenarni seji dne 24. februarja t. l. v Mariboru.

Po izvajanju g. Kavčiča je občni zbor soglasno odobril predloženi proračun. K četrti točki dnevnega reda je prečital zvezni tajnik več pomembnih resolucij, ki jih je občni zbor soglasno sprejel in katere objavimo v prihodnji številki.

Pri slučajnostih je gosp. predsednik Weigl še ponovno poročal o korakih,

ki jih je Zveza podvzela za očuvanje ločilnih pravic našega trgovstva.

Načelnik gremija v Laškem g. Konrad Elsbacher je nato slavlil predlog, da izreče občni zbor iskreno zahvalo bivšemu zveznemu tajniku gosp. Ivanu Mohoriču za ves trud in požrtvovalnost, ki jo je posvečal napredku naših trgovskih organizacij.

Konečno je slavlil delegat g. Lovro Petovar še predlog, da se vrši prihodnji občni zbor Zveze v Murski Soboti, ki ga je zbor soglasno dobil.

Po izčrpanem dnevnem redu se je g. predsednik Weigl še zahvalil vsem navzočim delegatom za lep odziv in sodelovanje ter pozval vse, da složno in neumorno sodelujejo v naši najvišji trgovski organizaciji za procvit vsega trgovstva.

Po občnem zboru se je vršil v kavarniških prostorih »Union« skupen obed, na katerem so bile izmenjane prisrčne zdravice. Delegati in goste je pozdravil v iskrenih besedah načelnik gremija v Novem mestu, g. Kastelic, odgovoril pa mu je g. predsednik Weigl, ki se je v toplih izjavah zahvalil gostiteljem za izredno ljubeznivost in gostoljubnost, ki so jo izkazali vsem udeležencem občnega zbora.

Država — trgovci in državni nameščenci.

K člankom, ki smo jih priobčili v zadnji in predzadnji številki našega lista o novi uredbi o nabavljajnih zadrugah nameščenec, smo prejeli od uglednega trgovca še naslednji članek, ki priča, kako živo je zadela nova uredba interese našega trgovstva. Naš prijatelj piše:

Te dni je izšla v »Uradnem listu« novela k uredbi o nabavljajnih zadrugah državnih nameščenec. S to uredbo se vsem državnim nameščencem nalaga obligatorično članstvo v nabavljajnih zadrugah. Vsak državni nameščenec se mora vpisati za člana nabavljajne zadruge in plačati vpisnino 5 Din ter delež 100 Din. Če kak državni nameščenec še ni včlanjen, mu mora državna blagajna, ki mu izplačuje službene prejemke, na predlog Zveze nabavljajnih zadrug uradoma odtegniti te zneske. Ako v kakšnem kraju še ni nabavljajne zadruge, to dejstvo državnega nameščenca še ne oprosti članstva ter se mora včlaniti v zadrugi, ki je najbližja kraju, kjer službuje.

S to odredbo je vlada naravnost proglašala, da morajo državni uslužbenci bojkotirati trgovce. Obnem je pa vlada takorekoč omejila osebno prostost državnih nameščenec, ker jih uradoma sili, da so člani nabavljajnih zadrug državnih nameščenec, ter jim s tem popolnoma onemogoča, kupovati tam, kjer jim nakupovanje ugaja. Dejstvo je, da živajo te nabavljajne zadruge najrazličneje in velike ugodnosti, predvsem razne davčne olajšave, prostost od davka na poslovni promet, vsled česar je morda to ali ono blago nekoliko cenejše nego pri trgovcu. Vendar pa navadno ne pride vedno v poštev cena blagu, marveč predvsem kakovost. Sicer je pa splošno znano, da naši solidni trgovci tudi glede cen konkurirajo z zadrugami, ker se zadovolje z minimalnim dobičkom.

Čudno se nam pa zdi, da država noče privoščiti trgovcem zaslužka, ki naj bi ga jim dajal državni uslužbenec, pač ga pa pozna, kadar mora fatirati in kadar mora plačevati razne dav-

ščine, ki so danes že tako raznolične, da bo kmalu moral imeti vsak trgovec, vsak obrtnik svojega posebnega davčnega referenta.

Navada je, da država kolikor močnejše podpira trgovino, saj je ravno trgovina oni faktor, ki ji daje največ dohodkov, ki je takorekoč hrbtnica vsega državnega gospodarstva.

Najlepše je pa to, da morajo biti vsi državni nameščenci člani teh nabavljalnih zadrug in v to svrhu plačati vpisnino in pa vsaj en delež. Tako mora na primer učitelj ali pa carinik, ki ima morda dan hoda ali pa celo dan vožnje do bližnje prodajalne nabavljalne zadruge, tudi član. Zdaj pa vzemimo primer, da bi tak državni uslužbenec, ki mora že plačati svoj delež, hotel imeti tudi vsaj nekaj ugodnosti ter se vsak mesec enkrat podal na dolgo pot v bližnjo prodajalno nabavljalne zadruge. Ne vemo, kaj bi rekle merodajne šolske oblasti, če bi ta ali oni učitelj, ki je slučajno nameščen v kakem oddaljenem goratem kraju, zaprosil za dvadnevni dopust, da more iti v bližnjo nabavljalno zadruge po sladkor, moko, kavo itd. Pri nas bi zadostovala dva dneva. Kaj bi bilo pa v Južni Srbiji, v Črni gori? Da se pa državnim nameščencem, ki že vsled terenskih neprilik ne morejo kupovati v nabavljalnih zadrugah svojih potrebščin, uradoma odtegne najmanj 105 dinarjev, tedaj ne pomenja to nikakega podpiranja samopomoči državnih nameščencev, marveč je to čisto navaden davek, s katerim se bo zopet obremenil naš državni nameščenec.

Tako vidimo, da od te nove uredbe glede nabavljalnih zadrug državnih nameščencev ne bo imel dobička niti državni nameščenec, še manj pa trgovec, ki je že itak resno ogrožen v svojem boju za obstanek.

Spričo teh dejstev pa naj merodajni krogi dobro pretehtajo dobre, pa tudi slabe strani te odredbe — in nedvomno bodo prišli do prepričanja, da je senčna stran večja nego pa solnčna.

Prodaja soli.

Kljub temu, da smo že ponovno opozorili na nova določila za nadrobno prodajo soli, dobivamo v tem oziru še vedno vprašanja, ki kažejo, da si posamezniki še niso na jasnem, kdo bo smel po 1. juliju 1928. prodajati sol na drobno. Vsled tega ponavljamo, da se bo po členu 81. finančnega zakona za 1928/29 smela sol prodajati po 1. juliju t. l. samo po uradno določeni ceni, po kateri jo bodo mali prodajalci kupovali v državnih založništvih ali od zakupnikov veleprodaje soli. Vsakdo, ki želi po tem terminu prodajati sol na drobno, bo dobil to pravico, če se obrne za dovolitev male prodaje pismeno na organa, ki ga odredi uprava državnih monopolov. Pooblaščen mali prodajalci imajo pravico do odstotka za nadrobno prodanje soli. Ta odstotek določi upravni odbor monopolne uprave. Dosedaj ni monopolna uprava določila niti organa, ki bo pooblaščen izdajati pravice za malo prodajo soli, niti ni določila, koliko bo znašala provizija za to prodajo.

POBIRANJE OBLASTNE DOKLADE K DRŽAVNI TROŠARINI NA OPOJNE PIJACE.

Ljubljanski oblastni odbor je pravilnik za pobiranje navedene doklade dopolnil sledeče: »Vsaka pošiljka medkrajevne Irgovine z alkoholnimi tekočinami, ne glede na to, je li plačana oblastna doklada ali ne, mora biti krita z uradnim potrdilom. Pošiljke, ki vsebujejo pod 5 litrov čistega alkohola, je smatrali kot prodajo na drobno. Za vse te se mora plačati oblastna doklada prej, predno zapuste Irgovca na debelo. Prejemni urad potrdi prejem in obremeni stranko za prejeto količino, kar potrdi na uradnem potrdilu, ki ga mora vrniti v najkrajšem času izslavnemu uradu. V primerah, kadar se ne more dognati identiteta kupca, jamči prodajalec za plačilo oblastne doklade.

Produkcija tobaka.

Pred vojno je na svetovnem tržišču prevladoval svetli orientalski cigaretni tobak. Med svetovno vojno je cela vrsta držav bila prisiljena, da zaradi pomanjkanja orientalskega tobaka uporablja svetli prekomorski tobak za polnjenje cigaret in to predvsem iz Virginije. Samo Anglija in nekatere severne države, kakor Švedska in Norveška, kupujejo ta tobak tudi po vojni, medtem ko so skoro vse druge države, ki uporabljajo cigaretni tobak, zopet posegle po orientalskem tobaku. Na drugi strani prideluje Francija vedno več temnega tobaka iz lastnih kolonij, predvsem iz Algerije. Italija je posadila na jugu tobačne nasade, v katerih redi predvsem macedonske vrste. Četudi ta tobak, kar se tiče kakovosti, za orientalskim tobakom daleko zaostaja, se njegova produkcija zelo pospešuje, ker je državni monopol, in pokriva sedaj že znatni del državnega konsuma. Toda to odpadanje tržišča v imenovanih državah je popravljeno s tem, da povpraševanje po tobaku v Zedinjenih državah vedno narašča. V Ameriki se je kadenje cigaret med vojno in po vojni tako močno razširilo, da orientalski tobak sam sploh ne more pokriti potrebe. Zato so poskusili z mešanico 20% orientalskega tobaka in 80% svetlega ameriškega tobaka. Na to so se kadilci navadili in tako je ostalo pri tem tudi po vojni. Amerikanska potreba orientalskega tobaka, ki je znašala pred vojno osem milijonov kilogramov letno, je narasla sedaj na 35 milijonov kilogramov.

Orientalskemu tobaku pa pretijo drugi nevarni tekmeči: Kitajska, predvsem pa Rusija. Prodiranje kitajskega tobaka je zaenkrat ovirano zaradi velikih prevoznih stroškov, nasprotno je pa Rusija, ki producira tobak, ki po svoji kvaliteti komaj zaostaja za orientalskim tobakom in sedaj poleg tega z njim dobro manipulira, dvignila svojo produkcijo na 170 milijonov kilogramov in je letos prvič ponudila v Hamburgu 5 milijonov kilogramov naprodaj, kar lahko v znatni meri vpliva na tržišče. Povpraševanje po ruskem tobaku sicer zaenkrat ni tako veliko, ker zahtevajo Rusi prevelike cene.

Ozemlja, kjer se je prideloval orientalski tobak, so se po vojni zelo spremenila. Ogrska je zgubila Banat, ki je zelo važno ozemlje za cigaretni tobak. Po vojni je sicer Ogrska dvignila svojo produkcijo zopet na 20 milijonov kilogramov letno, ampak to je skoro izključno temni tobak manjše vrednosti, ki se dá uporabiti samo za pipe in cigare. Sajenje tobaka je pospeševala vlada, toda izvoz, na katerega je država navezana, ni imel dobrih rezultatov in neprodane zaloge se cenijo že na 20.000.000 kilogramov. Bolgarija je izgubila en del svojega severnega tobačnega ozemlja, ki ga je morala odstopiti Romuniji. Toda tudi svoje najboljše tobačno ozemlje Macedonijo je morala odstopiti Jugoslaviji, oziroma Grčiji. Jugoslavija je poleg tega prevzela od Avstro-Ogrske najboljše tobačno ozemlje: Bosno, Hercegovino in Dalmacijo, nazadnje tudi Črno goro in dele prejšnje turške države. Turčija je morala odstopiti svoja najboljše tobačna ozemlja Grčiji. Na ta način krije Romunija, ki je morala pred vojno tobak uvažati, sedaj skoraj v celoti svojo potrebo sama. Jugoslavija je postala izvozna država: tudi Grčija producira najfinejše tobake.

Površina za tobak obdelane zemlje se je po svetovni vojni zelo povečala. Leta 1923 je bila v Grčiji, 1924 pa v Turčiji in Bolgariji najboljše žetev, ki je daleko presežala potrebo. Posledice tega so bile padanje cen predvsem manj vrednega tobaka, medtem ko so cene za dobre kvalitete ostale trdne, ker je povpraševanje po dobrih kvalitetah vedno naraščalo. Amerika, ki rabi vedno več orientalskega tobaka, kupuje najfinejše kakovosti, toda tudi evropske države ga kupujejo v veliki meri. V ravninah, kjer raste manj vreden tobak, se je produkcija skrčila in sedaj se pospešuje predvsem produkcija tobaka v višje ležečih krajih. Produkcija treh najvažnejših tobačnih držav se je v letih 1919 do 1927 razvijala na sledeči način (v milijonih kilogramov):

	1919	1924	1927
Turčija in Smirna	30—40	80	54
Bolgarija	15	44	16
Grčija	20—22	83	52

V Jugoslaviji pomenijo prva leta po nastanku nove države nazadovanje v produkciji tobaka, tako z ozirom na množino, kakor tudi na kakovost. Šele pozneje so se razmere zboljšale, toda žetve niso še dolgo dosegle predvojne višine. Vseeno pa je Jugoslavija pridela 1. 1919 5—6 milijonov kilogramov tobaka ter je to produkcijo dvignila v letu 1927 na 18 milijonov kilogramov. Največjo produkcijo je zaznamovati leta 1924, ko je znašala 27 milijonov kilogramov. Približno 12 milijonov kilogramov se uporabi doma, ostali tobak je namenjen za izvoz. Turčija porabi sama približno 15 milijonov kilogramov, Bolgarija 5 milijonov ter Grčija od 5—6 milijonov kilogramov, tako da v teh treh državah preostaja okroglo 96 milijonov kilogramov za izvoz. Potreba drugih držav, ki tobak uvažajo, se ceni na leto približno na 100 do 115 milijonov kilogramov in se razdeli na sledeči način (v milijonih kilogramov):

Amerika	30—35
Nemčija	25—30
Češkoslovaška	9—10
Avstrija	7—8
Poljska	7—8
Anglija	3—4
Ogrska	3—4
Italija	3
Francija	1
Severne države vsaka po	5
Holandska in Belgija	2—3

(Nadaljevanje in konec prih.)

Obveščanje oddajnika o ovirah pri izročanju blaga v železniškem prometu.

Dolžnost železnice, da oddajalca pošiljke obvesti o ovirah pri izročanju blaga, je urejena v § 81 oredb o železniško-prometni službi, odnosno v izvršilnih predpisih k temu paragrafu. Potemtakem je v primerih, kadar se prejemnik blaga ne more najti, ako noče sprejeti blaga odnosno ako ne dvigne tovarnega lista v roku, ki ga določajo železniški predpisi v tarifi, namembna postaja dolžna, da potom oddajne postaje takoj obvesti oddajalca blaga o vzrokih ovire in zahteva od njega navodil. Kljub temu se dogaja, da namembne postaje teh odredb ne izvajajo, ker namembne postaje ne vrše dnevno kontrole o tem, je li so bili vsi tovarni listi v roku, določenem po tarifi, dvignjeni, vsled česar ne obveščajo oddajnika blaga o vzrokih ovire. Posledica je, da leži pošiljka pogosto cele tedne na postaji, a oddajnik niti ne sluti in šele po dolgotrajnih poizvedbah ugotovi, da blago ni bilo oddano. Vendar pa se kljub temu, da je tudi železniška uprava sokriva, da oddajnik ni pravočasno razpolagal z blagom, zaračuna vedno z vso strogostjo ležarino oddajniku, ki položaja ni zakrivil in ga tudi ni mogel preprečiti. Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je na te razmere opozorila Generalno direkcijo železnice, ki je izdala vsem podrejenim direkcijam strog nalog, naj skrbje za to, da se bodo v tem pogledu predpisi strogo izvajali.

MEDNARDONA KONFERENCA ZA PREMOG V PITTSBURGU.

V Pittsburgu se bo pričela 19. novembra mednarodna konferenca, ki se je bodo udeležili odposlanci enajstih držav in sicer: Zedinjene države severnoameriške, Kanade, Anglije, Francije, Italije, Danske, Belgije, Rusije, Japonske, Španije in Češkoslovaške. Predmeti razpravljanja bodo: Možnost večjega izkoriščevanja premoga, izdelovanje katranskih produktov, izžigovanje brez dima, dobivanje vodika, vezanje dušika, pulverizacija premoga, tekoči premog pri nizki in visoki temperaturi. — Naša država menda nima nobenega interesa za taka velevažna gospodarska vprašanja, čeprav ni zadnja, kar se tiče množine premoga, ki ga pridobiva.

DOLGOVI IN TERJATVE NASIH DRŽAVLJANOV NA ČEŠKOSLOVASKEM.

Češkoslovaška vlada je predlagala naši vladi, da po tem sporazumu uredi vprašanje dolgov in terjatev naših državljanov in pravnih oseb na Češkoslovaškem. V ta namen poziva na inicijativno ministrstva Irgovine in industrije Zbornica za Irgovino, obrt in industrijo v Ljubljani vse fizične in pravne osebe na svojem področju, ki so imele pred razpadom avstro-ogrške monarhije kakšne dolgove ali terjatve na Češkoslovaškem, pa do danes še niso urejene, da jih najkasneje do dne 25. junija t. l. pismeno prijavijo ministrstvu Irgovine in industrije, oddelek za notranjo Irgovino v Beogradu. Iz vlozene prijave morajo biti razvidni sledeči podatki: 1. ime in priimek upnika, odnosno dolžnika in njegovo bivališče; 2. ime in priimek upnika odnosno dolžnika na Češkoslovaškem, odnosno njegovo bivališče; 3. na kakšni podlagi je nastala terjatev ali dolg; 4. ali se je obrestovala in kako in 5. koliko je terjatev ali dolg prvotno znašal, v katerem znesku še obloja danes, z dosedaj dospelimi, a še ne plačanimi obrestmi. — Interesenti se opozarjajo, da se točno odzovejo temu pozivu. Ako bi svojih dolgov ali terjatev v določenem roku ne prijavili, bi jih zadele težke posledice, ker bi se njihovi dolgovi in terjatve ne upoštevali pri sklepanju name-ranega sporazuma.

ZBOROVANJE ZVEZE AVSTRIJSKIH TRGOVCEV V INOMOSTU.

Dne 8. junija t. l. je imela Zveza avstrijskih Irgovcev ob izdatni udeležbi svoj letošnji zbor v Inomostu. Zborovanju je prisostvoval kot zastopnik vlade minister za Irgovino in promet, navzočih je bilo tudi mnogo državnih poslancev, zastopnikov Irgovskih organizacij iz Nemčije in predstavnikov lokalnih oblastev. Zbor je pozdravil Irgovinski minister s programatičnim govorom. Uvodoma je naglašal pomen avstrijskega Irgovca v okviru našega narodnega gospodarstva, posebno na področju zunanje Irgovine. V nadaljnjih izjavah je podal pregled o sedanjem položaju zunanje gospodarske politike in na nujne naloge v bližnji bodočnosti. Pri tem je omenjal dodatno pogodbo z Ogrsko in pogajanja z našo državo za revizijo Irgovske pogodbe, ki se prično v doglednem času. Nadalje je omenjal pogajanja za obširno Irgovsko pogodbo z Nemčijo in uspeh novega sporazuma s Francijo. Važno nalogo ima Irgovstvo glede racionalizacije. Za uspešno racionalizacijo naj bi se uslanovil poseben zavod avstrijskih Irgovcev, ki naj bi se pečal v okviru kuratorija za gospodarstvo s tem važnim vprašanjem. Minister je končno naglašal nalogo interesnih zvez ob pojavu nasprotnih interesov raznih panog gospodarstva. Ob takih pojavih je naloga zvez, da pripravljajo leren za sporazumno rešitev spornih vprašanj. Zveza avstrijskih Irgovcev to svojo nalogo dobro pojmuje in ji daje ravno to dejstvo možnost, da more z velikim uspehom vršiti svojo nalogo.

V ostalem je zborovanje poteklo po programu. Preležen del zborovanja je bil posvečen vprašanju racionalizacije Irgovskih obratov. Izmed ostalih točk je vzbudil pozornost govor bivšega finančnega ministra Irgovca Kolmana iz Badna, ki je omenjal svoj konflikt z odborom 25-tih. Konflikt je nastal vsled tega, ker je govornik grajal, da večina davčnih uradnikov nima pravega umevanja za potrebe gospodarstva. To grajo je bivši minister ponovil izrecno z namenom, da doseže pravičnejše in vesnejše postopanje za odmero davkov.

Trgovina.

Trgovska pogodba med našo državo in Grčijo. Dne 5. t. m. je grški parlament pri drugem čitanju v celoti odobril jugoslovansko-grško Irgovsko pogodbo, ki je bila podpisana v Atenah dne 2. novembra prejšnjega leta.

Podražitev za eksport namenjenega železa v srednji Evropi. Na Dunaju se je pred kratkim vršila konferenca karlela srednjeevropskih železarov. Na tej konferenci se je sklenilo, prilagoditi ce-

ne za eksport cenam na mednarodnih svetovnih tržiščih. V koliko se bodo cene povišale, se še posebej določi. Sedaj so srednjeevropske železarne te dni sklenile, da povišajo cene za izvoz v Jugoslavijo in na Bolgarsko po 5 do 10%.

Izvoz sira v Severno Ameriko. Večkrat se je že slišalo in razpravljalo o nepovoljnem položaju na našem mleškarskem tržišču. Dočim smo nekaj let izvažali precejšnje količine mleka v inozemstvo, predvsem v Avstrijo, je v zadnjem času ta izvoz zelo nazadoval, ker je konkurenca drugih držav prevelika in ker se tudi tako predvsem v Avstriji producira vedno več mleka. Pri nas so vsled tega pričeli v večjih množinah izdelovati sir, ki ga pa tudi ne morejo razpečati. In tako imamo po posameznih mlekarh precej velike zaloge sira. Zdaj pa javlja naš konzulat v Chicagu polom zunanega ministrstva, da se sledeče ondolne tvrdke zanimajo za uvoz sira: A. H. Barber & Co., 216, Canal Street, Chicago, Ill. — The Dow Cheese Company, 111, West Monroe Street, Chicago, Ill. — R. Corger & Co., 12, East Kinzie Street, Chicago, Ill. — I. S. Hoffman Company, 322, West Illinois Street, Chicago, Ill. — Frank Scheuermann, 708, West Raulolph Street, Chicago Ill. — Kr. konzulat priporoča našim proizvajalcem sira, da pošljejo navedenim interesom svoje lepo opremljene vzorce in ponudbe. Carina na sir v Severni Ameriki znaša pet dolarcentimov za vsakega pol funta (453'50 gramal). — Priporočali bi bilo, da se naše mlekarstvo pobriga za ta novi vir izvoza za naš sir. Treba bi bilo dobre organizacije. Seveda bi se morale izbrati le najboljše kvalitete, ker s slabimi siri bi pač ne mogli konkurirali z drugimi producenti.

Industrija.

Velika naročila vlade pri tovarni vagonov v Brodu. Položaj tovarne vagonov v Brodu, kateri se je priključila tudi tovarna lopov, se je v zadnjih mesecih izdatno izboljšal. Tovarna je lasi karlela jugoslovanskih lovarnih vagonov. V zadnjem času je dobila velika naročila. Železniška uprava obnavlja in izpopolnjuje svoj park vagonov in lokomotiv. Deloma se popravljajo stari vagoni, deloma pa se naročajo novi. Tovarna v Brodu je dobila v zvezi z obnavljanjem in izboljšanjem železniškega materiala v zadnjem času naro-

čila v vrednosti 112 milijonov Din, tako da je tovarna za dolgo časa preskrbljena z delom.

Koncentracija v angleški železarski industriji z ameriško pomočjo. Londonski poročevalec »Berliner Tageblatt« poroča, da se že dalj časa vrše med angleško železarsko in jeklarsko industrijo posvetovanja glede ožje koncentracije. Pri tem igra veliko vlogo pred kratkim ustanovljena angleško-amerikanska finansijska družba (Finance Company of Great Britain and America). »Financial News« objavlja nekateri posameznosti o poteku in ciljih teh pogajanj. Problem koncentracije v angleški železarski in jeklarski industriji je že dalj časa nujen. Toda vedno so se zopet pojavile razne težkoče, kako naj bi se to združenje izvedlo, kajli šlo je večinoma za podjetja, ki so bila več ali manj prezadolžena. Nemogoče je torej dobili potrebno finančno oporo za fuzioniranje. In zdaj je vso zadevo prevzela omenjena finansijska družba. Pravijo, da je ta družba predložila načrt za kartelizacijo, ki temelji na koncentracijskih metodah ameriške železarske in jeklarske industrije. Ustanovili nameravajo tudi skupno eksportno organizacijo. Na ta način hoče dobili ameriška industrija vpliv v Angliji in s tem sploh na evropskih tržiščih. Nas Jugoslovane to le v toliko zanima, ker je znano, da se za našo državno železarsko industrijo zanimajo poleg nemškega Kruppa tudi Angleži, in pa ker bo naša domača železarska industrija najbrže tudi precej lrpela pred skupnim angleško-amerikanskim konkurenčnim bojem.

Skrbi madžarske industrije. Že več mesecev lečejo pogajanja za nabavo kreditov za madžarsko industrijo. Treba bo emitirali industrijske obligacije in jih plasirali v inozemstvu. Pogajanja, ki se vodijo v to svrhu, so že zelo napredovala in je vsekakor upati, da bodo tudi uspela.

Denarstvo.

Ameriške investicije v inozemskih finančnih zavodih. Iz Washingtona poročajo, da je department of commerce izračunal, da so Amerikanci dosedaj naložili okroglo 500 milijonov dolarjev v vrednostnih papirjih inozemskih bank, investments trusts in drugih finančnih zavodih.

Italijanski nakupi zlata. — Quaranty Trust Co. pošilja Italiji za dva milijona dolarjev zlata.

Ljubljanska borza.

Tečaj 11. junija 1928	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22'935
Berlin 1 M	13'565	18'595
Bruselj 1 belga	—	7'9345
Budimpešta 1 pengő . .	—	9'9215
Curij 100 fr.	1093'50	1096'50
Dunaj 1 šilling	7'98	8'01
London 1 funt	277'07	277'87
Newyork 1 dolar	56'72	56'92
Pariz 100 fr.	—	223'60
Praga 100 kron	168'05	168'85
Trst 100 lir	298'28	300'28

RAZNO.

Nov zakon o monopolih. Upravni odbor uprave državnih monopolov izdeluje sedaj načrt novega zakona o monopolih. Ta zakonski predlog se izdeluje na podlagi odredbe narodne skupščine in mora biti dovršen do konca meseca . . . Zakonski projekt bo vseboval veliko sprememb, tako da bo popolnoma drugačen kot sedanj.

Luksuzna sol. Uprava državnih monopolov je podzela vse mere v svrhu proučavanja produkcije luksuzne soli. Kakor se zdi, bo ta sol prišla v promet v najkrajšem času. Sol se producira v Kreki.

Zahteve gospodarskih krogov Gornje Bačke. Na inicijativo suboliškega Irgovskega Lloydja se je vršilo protestno zborovanje vseh industrijskih in gospodarskih udruženj Gornje Bačke, ki so zahtevali, da se ukine davek na poslovni promet in ob enem so protestirali proti nameri, da se finančna uprava premesti iz Subotice. Na tem zborovanju so bila zastopana udruženja suboliških Irgovcev in industrijalcev, udruženje gornje-bačkih goslinčarjev, veletrgovcev z alkoholom in razna druga gospodarska udruženja. Trgovsko in industrijsko zbornico v Novem Sadu je zastopal g. univ. prof. Mirko Posić.

Ureditev novega posloplja Narodne skupščine. Na podlagi rešenja g. ministrstva za javna dela je razpisal natečaj za natančno dovršenje in ureditev novega posloplja Narodne skupščine in sicer: 1. za stavbena dela, 2. za dobavo mobilij in 3. za dobavo na račun reparacij iz Nemčije. Predmeti natečaja pod 1. in 2. so rezervirani izključno za domača podjetja. Specijalna komisija bo dne 7. avgusta predpoldne v ministrstvu za javna dela pregledala vse ponudbe.

Vsi trgovski poštiki in agenti se morajo v Prizrenu javiti okrajnemu gla-

varju. Okrajno (srezko) glavarstvo v Prizrenu je izdalo razglas, ki bo gotovo zanimal vse Irgovce in njihove poštike. Ta razglas se glasi: »Ker se v zadnjem času opaža, da mnogi Irgovski poštiki, ki pridejo iz nohranosti naše države v Prizren, kakor tudi agenti raznih Irgovskih tvrdk, vršijo mnoge brojne prevare nad lukajšnjimi Irgovci, ki so večinoma nepismeni oziroma polpismeni ter se jih radi lega lahko zapele ali prevari, dalje, da vršijo špijonažo in druge antidržavne posle in da bi se te prevare preprečile, odrejam na podlagi § 326 kaz. zak., da se mora vsak Irgovski poštik, ki pride v Prizren iz nohranosti države radi vršenja Irgovskih, agenturnih poslov za sebe ali pa na račun kake druge Irgovske tvrdke, predno začne z delom javiti lukajšnjemu glavarstvu s svojimi dokumenti, če se izkaže, da so dokumenti pravilni, se mu bo na podlagi tega odobrilo bivanje in delo v Prizrenu. Lastniki hotelov in kavarn, ki sprejemajo take poštike za prenočišče, so dolžni, da napišejo to odredbo na vidnih mestih svojega lokala in da jo sporoče Irgovskim poštikom, ker se bo sicer tudi z njimi postopalo po § 326 kaz. zak. Za vsako protivno postopanje bodo uradniki najstrožje kaznovani po prepisih § 326 kaz. zakona.«

Pasivna bilanca Vacuum Oil Co. na Madžarskem. Društvo »Vacuum Oil Co.« v Budimpešti, ki v ogromni večini zalaga Ogrsko s petrolejem in njegovimi produkti, izkazuje v svoji letni bilanci za l. 1927 340.000 pengőv izgube. Ogrski strokovnjaški krogi so pa mnenja, da izkazuje zaključek zelo velik dobiček in sicer preko 850.000 pengőv, toda družba je odpisala zaradi davka 1.200.000 pengőv, tako da izkazuje izgubo.

Moratorij na Bolgarskem. Vsled izrednih poškodb posameznih krajev po potresu, je Bolgarska uvedla moratorij za dolgove v poškodovanih krajih, ki so zapadli med 14. aprilom in 14. majem t. l. Moratorij velja samo za dva meseca in se ne nanaša na terjatve inozemskih firm.

Uredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic, kakor tudi o delovnem času pomožnega osebja v dohitnih obratovalnicah (podjetjih). V Ljubljani 1928. Založila Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani. Cena s poštnino vred Din 6'50. Na navedeno uredbo, ki je važna za vse Irgovske in obrtne obrate, opozarjamo vse čitalce.

Ivan Hribar:

84

Moji spomini.

Oba elaborata, o katerih je govora v pismu, sta bila dopodrobne izdelana. Pravaški je imel pet članov, Politeov šest. Ker je načelne važnosti samo prvi član, ne bom govoril o ostalih, ki so le formalnega značaja.

Prvi član bi se bil pa imel glasiti:

a) po pravaškem načrtu: »Hrvatsko državno i prirodno pravo imade se oživotvoriti: 1. uz postavo celokupnosti Hrvatske, sjeedinjenjem Hrvatske, Dalmacije, Slavonije, Rieke, Medjumurja, Istre, Kranjske, Koruške, Štajarske, Bosne, Hercegovine; 2. uzpostavo ustava, slobode i nezavisnosti kraljevine Hrvatske.«

b. po Politeovem načrtu: »Hrvatsko državno i privatno pravo imade se oživotvoriti: 1. Celokupnosti kraljevine Hrvatske, to jest, sjeedinjenjem oko uže Hrvatske kao središta u okviru habsburške monarhije;

a) svih zemalja hrvatskih, bilo što su jednom pripadale kraljevini Hrvatskoj, kao njezin sastavni dio, bilo što se u njima govori hrvatski jezik, te obitava hrvatski narod, koji u ujedinjenju nazrieva glavno jamstvo svoga razvitka i svoje narodne i politične budućnosti;

b) Kranjske i slovenskih krajeva Koruške i Štajarske, njihovom privolom i uz štovanje slovenskog imena i drugih slovenskih osebina.

2. Uzpostavo hrvatskog ustava, preobraženoga prama zahtjevima vremena, te ustavnim slobodom i zakonitom neodvisnosti kraljevine Hrvatske.«

(Hrvatsko državno in zasebno pravo ima se oživotvoriti: 1. z uzpostavo celokupnosti Hrvatske, tako da se zedinijo s celokupnostjo kraljevine Hrvatske, to je, z zedinjenjem z ožjo Hrvatsko kot središča v okvirju habsburške monarhije;

a) vseh hrvatskih dežel, najsi so kedaj spadale pod kraljevino Hrvatsko kot njen sestavni del ali se v njih govori hrvatski jezik in prebiva hrvatski narod, ki v zedinjenju vidi glavno jamstvo svojega razvitka ter svoje narodne in politične bodočnosti;

b) Kranjske in slovenskih krajev Koruške in Štajarske, z njihovim soglasjem in ob spoštovanju njihovega slovenskega imena in drugih slovenskih posebnosti.

2. Z uzpostavo hrvatske ustave, prilagodene zahtevam časa, ter z ustavno svobodo in zakonito neodvisnostjo kraljevine Hrvatske.)

Član prvi po dr. Račkemu načrtu pa se glasi tako-le:

»Hrvatska će opozicija nastojati svim zakonitim sredstvima, da se Hrvatskoj sdrži Dalmacija i da joj se povrati Medjumurje i Rieka. Nadalje poći će u susret onim rodoljubom Istre, Kranjske i slovenskih krajeva Koruške i Štajarske, koji budu tražili naslona na teritorijumu hrvatskome, ako se njihovo pučanstvo bude zato izjavilo. Napokon će raditi za sjeedinjenje Bosne i Hercegovine, ako i kada budu pridružene monarhiji.«

(Hrvatska opozicija delala bo z vsemi zakonitim sredstvi na to, da se s Hrvatsko združi Dalmacija in da se jej vrne Medjumurje in Reka. Nadalje bo podpirala one rodoljube Istre, Kranjske in slovenskih krajev Koruške in Štajarske, ki bodo želeli, da se naslonijo na hrvatski teritorij, ako se njihovo prebivalstvo za to izjavi. Končno bo delala za zedinjenje Bosne in Hercegovine, ako in kadar boste pridruženi monarhiji.)

Na prvi pogled je vidno, kako se Račkemu načrt po svoji državniški koncepciji ugodno razlikuje od ostalih dveh. Poznat mi je, da mi je oče učenjak, ki je do dobrega proučil nauke zgodovine in tudi spoznal, kako napačno je, če in kadar se kaj začenja brez ozira na njene glasne opomine, ki nam jih molče podaja. Njegova nenadno nastopivša bolezen je naenkrat vsa tozadevna dogovarjanja obustavila. Začela so se vnovič še le po njegovi smrti. Dne 10. marca 1894 pisal mi je dr. Amruš, da ni mogoče najti mojih pisem do Račkega in me je prosil, naj mu naznamim: 1. točke programa, 2. imena oseb, ki naj se povabijo na sestanek, kateri je imel biti dva dni pred povelikonočnim sestankom državnega zbora na Dunaju, 3. kaj sem z Račkim definitivnega uredil.

Odgovoril sem mu takoj in pogajanja so se v pododboru nadaljevala. Videlo se je pa kmalu, kako prav

je imel Politeo, ko me je opozoril, da je nestalo avtoritete Račkega. Dr. Frank je hotel vso vodo napeljati na pravaški mlin. Obrezorožil je konciliantnega in uvidevnejšega Folnegovića v vodstvu pravaške stranke s tem, da je prišel z načrtom, naj se prilika izrabi v svrhu agitacije za »Dom Anteta Starčevića« in zato neodvisnjakom ne popuša. Pod egido Račkega srečno započeta pogajanja za združenje opozicije in za tesnejšo vzajemnost s Slovenci so se razbila.

Svojemu obžalovanju dal sem izraza v članku, ki sem ga priobčil v »Obzorju«, ko so pravaški sklicali »voje strankarsko zborovanje. Za mišljenje, ki je glede na to zavladalo med neodvisnjaki, je značilno pismo dr. Amruševu z dne 28. junija 1894. Zato ga dobesedno navajam. Glasi se:

»Dragi Ivane!

Tvoje pisamec dobih. Tvojem članku kličem živio i opet živio! Zalibog da su ljudi po svojoj naravi uvijek pripravniji na svadju, nego-li na slogu. Snosljivost to se tako riedko nalazi kod ljudih u obće, a kod nas Slovena osobito. I zato smo robovali i zato robujemo i robovati ćemo ako tu promjene ne bude. Tko svoga neće za brata, mora tudjeg za gospodara. Eh da bi se svi služili maksime Tvoga članka, pisana po čovjeku, koji nema samo ljubav na jeziku, već kojeg ljubav jest djelotvorna. Svi vanjski slavenski listovi morali bi djelovati na obe hrvatske stranke, da se slože i to djelovanje bi moralo biti odlučno. Ako se samo jednom pogoduje, to draži drugoga. Ja držim, da si Ti jedini, koji si pogodio pravu mjeru i dobar put u Tvojem članku. U koliko možeš upliviši na sve Tvoje listove. Upliviši na Biankinia, upliviši, ako je moguće, na Mandića, na Spinčića. Znaj, da je Obzrova stranka tako jaka, da je nije moći uništiti. A stranka prava takodjer nemože biti uništena. Eh, kad je tako, onda nema drugo van sloge. Živio Strossmayer, živio Starčević, to mora biti glas, koji se širi diljem hrvatskih zemalja. Ja radim koliko mogu, da mirim, ali mene svojataju i jedni i drugi i tako ja nemogu uspješno djelovati. Iz napolja mora nam doći spas i pomoć. Upliviši u Pragu, sve bi Ti laglje pošlo za rukom, samo će Ti teško poći za rukom sa Mandićem i Spinčićem.«

(Dalje prihodnjič.)

Borza dela v Novem Sadu išče več delavcev za izdelovanje salam (morla-dele, praške gnjati itd.), poslovođjo za lovarno frakov za vezanje paketov, za konzerviranje sadja, zelenjave in mesa, monterja za električno centralo kot specijalista (Ankerwickler) za izdelovanje in rabljenje električnih motorjev, transformatorjev in generatorjev, kakor tudi za posluževanje strojev za druge stroke, in tudi inženerja kemije za obdelovanje kože, tehničnega inženerja direktorja, konstruktorja in mojstra za tehnično delavnico za izdelovanje zračnih čolnov.

Gibanje na delavskem trgu v Ljubljani. Po poročilu javne borze dela v Ljubljani je v času od 27. maja do 2. junija t. l. iskalo pri omenjeni borzi dela zaposlitve: 1 absolvent kmetijske šole, 2 manipulant za lesno stroko, 2 gozdna čuvaja, 4 gozdni delavci, 1 ekonom, 1 rudarski uradnik, 1 rudarski nadpaznik, 4 rudarji, 2 vrtnarja, 1 pekar, 2 kamnoseka, 3 zlatarji, 12 kovačev, 7 stavbnih ključavničarjev, 7 kleparjev, 3 železoličarji, 2 železostrojarja, 1 železobrusač, 1 žebjar, 25 strojnih ključavničarjev, 1 puškar, 1 urar, 1 strojni risar, 3 elektro-monterji, 1 bandažist, 38 mizarjev, 7 kolarjev, 4 sodarji, 1 strugar, 1 pletar, 8 žagarjev, 1 usnjar, 1 strojar, 8 sedlarjev in jermenarjev, 2 tkalca, 1 predilec, 3 tapetniki, 12 krojačev, 27 čevljarjev, 1 knjigovez, 2 mesarja, 4 mlinarji, 16 pekrov, 1 natakak, 1 točilec, 1 kuhar, 2 inženirja kemije, 1 laborant, 2 polirja, 25 zidarjev, 8 pleskarjev in soboslikarjev, 1 dimnikar, 11 tesarjev, 2 tiskarska strojnika, 14 strojnikov, kurjačev, 11 pisarniških slug, 26 trgovskih pomočnikov, 10 knjigovodij, 2 fakturista, 1 absolvent trgovske akademije, 1 korespondent, 1 kontorist, 2 trgovska skladiščnika, 30 zasebnih uradnikov, 2 pisarniška prak-

tikanta, 1 gledališki igralec, 1 desinfektor, 1 bolniški strežnik, 87 hlapcev, 7 tovarniških delavcev, 52 navadnih delavcev, 8 vajencev, 16 pisarniških moči, 1 vzgojiteljica, 2 kontoristini, 15 prodajalk, 4 natakarice, 8 šivilj, 1 šivilja perila, 1 modistinja-prodajalka, 2 šivilji slamniki, 1 črkoslikarica, 7 pletilk, 3 tkalke, 13 tovarniških delavk, 43 dni-naric, 61 kuharic, služkinj, postrežnic, 6 vajenk. — Ponujeno je bilo delo: 2 pekarjema, 11 rudarjem-kopačem, 1 vrtnarju, 1 oblikovalcu, 1 kleparju, 3 kovino-strugarjem, 1 inštalaterju, ključavničarju, 6 mizarjem, 3 žagarjem, 1 tapetniku, starejšemu kot družabniku, 1 čevljarju, 1 krojaču za veliko delo, 1 dežnikarju, 1 hotelirskemu natakarku, 1 slaščičarju, 24 zidarjem, 3 tesarjem, 9 pleskarjem in soboslikarjem, 1 hlapcu, 9 sobarjem za dijaški dom, 19 vajencem, 1 knjigovodkinji, 1 kuharici, 2 kmečkima deklama, 1 postrežnici.

V mariborski zastavljalnici bodo prodani 13. junija t. l. zastavljeni predmeti in sicer od efektov št. 34.842 do 36.409 in od dragocenosti št. 6188 do 8147, ako se do 9. junija ne podaljšajo ali pa dvignejo.

Borza dela v Mariboru. Od 3. do 9. junija je pri tej borzi iskalo dela 100 moških in 42 žensk, 67 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 15 moških in 17 žensk, odpotovalo je 17 oseb, odpadlo pa 138. Od 1. januarja do 9. junija je pa iskalo dela 3579 oseb, 1694 službenih mest je bilo prostih, 1052 oseb je dobilo delo, 1604 jih je odpotovalo, 1923 pa odpadlo.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 15 hlapcev, 4 poljski delavci, 4 viničarji, 3 majarji, 1 klepar, 2 kollarja, 1 mlinar, 2 tesarja, 3 lakirniki, 1 slaščičar, 1 kolar, 9 pleskarjev, 1 soboslikar, več vajencev (sodarske, pekarske, ključav-

ničarske, čevljarke, mizarke, soboslikarske obrli in irgovske stroke), kakor tudi 6 kmečkih dekel, 4 kuharice, 5 služkinj, 2 sobarici, 2 kuharici v hotel, 1 kuharica k orožnikom, 1 gospodinja s kavcijo, 2 vzgojiteljici, 21 šivilj za perilo, 2 kmečki gospodinj, 1 prodajalka.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 9. junija 1928. Kakor običajno, je bil tudi ta trg prav dobro založen in obiskan. Slaninarjev je bilo 23, ki so prodajali svinjino, kakor preločeni leden, domači mesariji so ostali tudi pri sedanjih cenah. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 300 komadov. Cene so bile piščancem Din 15 do 25, kokošim 35 do 50, racam in gosem mladim 30 do 50, starim pa 60 do 80, domačim zajcem 10 do 30, angora-zajcem 84 do 100, eni angora-mački 100, kanarčkom 50 do 100 Din za komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Kmečje so pripeljali 9 voz krompirja in so ga prodajali po 7 do 10 Din mernik (7½ kg), letošnjega pa po 8 do 10 Din za kg. Solale je bilo v veliki obliči na trgu, zalo je cena padla, glavna solala se že dobi po Din 0'50 do 1'50 komad. Grah v stročju 8, fižol v stročju 26 Din za kg, karfiol 7 do 12, koleraba 3, kumarice 5 do 10 Din komad, hren 8 do 10, čebula 5, česen 10 do 14, radič 12, maslo surovo 36 do 40, kuhano 44 do 48, čajno 50 do 65 Din za kg, jajca 1 do 1'25 Din komad, mleko 2 do 2'50, smetana 10 do 12 liter, med 25 do 30 za kilogram. — Sadje: češnje italijanske 16 do 20, domače 12 do 14 za kg, marelice 20 Din kg. — Cvetlice: 0'50 do 25, z lonci vred 15 do 75 Din komad. — Lončena in lesena roba 1 do 100 Din, brezove mefle 2 do 5 Din, lesene grab-

lje 6 do 8, cepci 10, vile 8 do 9, držala za kose 10 do 12 Din za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 6. t. m. so kmetje pripeljali 9 voz sena in 6 voz slame, v soboto 9. t. m. pa 19 voz sena in 9 voz slame na trg. Cene so bile senu Din 75 do 110, slami pa 35 do 45 za 100 kg. Slami tudi 1'75 do 2 Din za snop.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic, gradbeno odeljenje v Ljubljani, sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave 84.000 komadov zidne opeke, 20 komadov žičnikov in raznega ploščatega železa; do 19. junija t. l. glede dobave 40.000 komadov štaketov, 3000 komadov gozdnih drogov in 1500 komadov hrastovih kolov ter glede dobave 10.000 kilogramov portland-cementa in 10.000 kilogramov negašenega apna. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju). — Direkcija državnih železnic, mašinsko odeljenje v Ljubljani sprejema do 21. junija t. l. ponudbe glede dobave mehkih desk in borovih plohov; do 25. junija t. l. glede dobave bakrenih cevi in bakrenih drogov. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. junija t. l. ponudbe glede dobave roud-balat-jermen; do 23. junija t. l. glede dobave 300 komadov lopal za premog ter glede dobave 8000 kg karbida. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrl in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — Dne 27. junija t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic sabračajno-komercialno odeljenje, v Sarajevu ofertalna licitacija glede oddaje prelovarjanja blaga v Bos. Brodu. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem odeljenju.)

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Svoji k svojim! GROSUPLJE pri LJUBLJANI

Pisarna tvrdke

J. Globočnik in drug, Ljubljana
se je preselila iz Gosposke ulice 7
v Nunsko ulico štev. 17/1.

Telefon 2493

Pažni predal 106

PAPIROGRAFIJA

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA, Gosposvetska 10

TELEFON INT. 2747

En gros prodaja papirja!

Stalna zaloga papirja vseh vrst!

Konkurenčne tvorniške cene!

A. ŠARABON

v Ljubljani

priloga

špecerijsko blago

raznovidno igračno, moko in dežne pri-delke. — Raznovidno

RUDNINSKO VODO

Lesna pralarna za kane in mila za čiščenje s električnim ohranjenjem.

Ceniki

na razpolago!

Priloga in prvi Kavčičev in prvi

Rastlinski želodčni liker

ovo je priložen kot zastavljeno

EDINOLE

Rastlinski destilacija »FLORIAN«

(destilacija Edmund Kavčič)

držba z o. z. v Ljubljani

Gospodstva cesta št. 11 (Kotlje)

Vaša prista steklenica je opre-

žena z originalnim podpisom:

Za pristnost jamči:

Edmund Kavčič

Vašega se posreduje, ki se prodaja

zastavljeno priloženo

Kavčičeva »Floriana«

KASTELIC IN DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM

na veliko

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 6

GENERALNO ZASTOPSTVO

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in lepenske d. z. o. z. v Ljubljani.

KUVERTA

družba z o. z.

Tvorila kuvert in

konfekcija papirja

LJUBLJANA

Karlovška c. 2

Vožarski pot 1

TRGOVSKI

LIST

se priporoča za

oglašanje inseratov!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.